

POSTANOWIENIE

Dnia 10 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Kwaśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Barbara Myszka

Protokolant Katarzyna Bartczak

w sprawie egzekucyjnej ze skargi Spółdzielni Mieszkaniowej w G.
na czynności Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w G.
w sprawie egzekucyjnej o sygn. akt [...] prowadzonej z wniosku
wierzyciela Banku [...] S.A. z siedzibą w W.
przeciwko dłużnikowi B. P.
na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 października 2014 r.
na skutek zagadnienia prawnego
przedstawionego przez Sąd Okręgowy w G.
postanowieniem z dnia 28 lutego 2014 r.,

"Czy żądanie podmiotu określonego w art. 2 ust. 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U.2011.231.1376) skierowane do komornika sądowego o opłatę za udzielenie informacji niezbędnych do prowadzenia egzekucji może być rozpoznane w drodze skargi na czynności komornika, który w toku egzekucji odmówił uiszczenia opłaty?"

odmawia podjęcia uchwały.

UZASADNIENIE

W toku postępowania egzekucyjnego Komornik Sądowy, działając na podstawie art. 761 § 1 k.p.c., zwrócił się do nieuczestniczącej w tym postępowaniu Spółdzielni Mieszkaniowej z wnioskiem o udzielenie informacji o nieruchomości dłużnika. Spółdzielnia przekazała komornikowi żadaną informację wzywając go do zapłaty z tego tytułu opłaty wysokości 40 zł. Komornik postanowieniem z dnia 31 lipca 2013 r. oddalił wniosek Spółdzielni o uiszczenie opłaty. Spółdzielnia Mieszkaniowa wniosła skargę na powyższą czynność Komornika, którą Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 30 września 2013 r. oddalił, obciążając skarżącą kosztami postępowania.

Uznał, że obowiązek uiszczenia przez Komornika opłat za udzielenie mu informacji muszą rozstrzygać przepisy szczególne obowiązujące w danej materii, a tymczasem ani Prawo Spółdzielcze, ani Ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych nie wskazują podmiotów uprawnionych do uzyskania informacji od Spółdzielni ani nie regulują odpłatności za udzielenie informacji. Brak regulacji powyższych kwestii w ustawach szczególnych potwierdza w ocenie tego Sądu zasadność postanowienia Komornika o odmowie przyznania wynagrodzenia z tego tytułu skarżącej Spółdzielni.

Na postanowienie Sądu pierwszej instancji oddalające skargę na czynności komornika Spółdzielnia wniosła zażalenie. Sąd drugiej instancji powziął poważne wątpliwości i przedstawił Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne sformułowane w sentencji postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 28 lutego 2014 r.

Sąd odwoławczy najpierw uznał, że żądanie od komornika zapłaty za wykonaną przez podmiot zobowiązany usługę jest roszczeniem cywilnoprawnym podlegającym zaspokojeniu na drodze cywilnej.

Z kolei dostrzegł, że chociaż podmioty te nie pozostają wobec siebie w stosunku podporządkowania, to jednak wykonanie obowiązku udzielenia informacji nie jest całkowicie dobrowolne, bo jest obwarowane grzywną, co uzasadnia uznanie, że środkiem służącym weryfikacji odmowy komornika

dokonania zapłaty jest skarga na czynności komornika bez względu na podmiot kwestionujący takie zachowanie komornika.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Merytoryczna, wiążąca pomoc prawna Sądu Najwyższego udzielona na podstawie art. 390 § 1 i 2 k.p.c. może nastąpić wyłącznie wtedy, kiedy zachodzi rzeczywista potrzeba wyjaśnienia poważnych wątpliwości o decydującym znaczeniu dla rozstrzygnięcia sprawy i to pozostających z tym rozstrzygnięciem w związku przyczynowym. Jeśli taka zależność nie ma miejsca, albo jej wystąpienie nie jest pewne, podjęcie przez Sąd Najwyższy uchwały nie jest dopuszczalne (postanowienie SN z dnia 24 lipca 2013 r., III CZP 37/13, niepubl.).

Sąd drugiej instancji w uzasadnieniu swego postanowienia z dnia 28 lutego 2014 r. przedstawił i uzasadnił powzięcie poważnych wątpliwości, natomiast nie ocenił, czy zachodzi rzeczywista potrzeba ich wyjaśnienia dla rozstrzygnięcia sprawy, a w szczególności czy dostrzeżone wątpliwości pozostają w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem zażalenia skarżącej Spółdzielni przez Sąd drugiej instancji.

Jedną z przesłanek rozstrzygających o istnieniu takiego związku przyczynowego jest uprzednie przesądzenie o dopuszczalności zażalenia, bo dopiero wówczas powstanie potrzeba merytorycznej oceny zasadności zażalenia przez Sąd odwoławczy, wymagająca wyjaśnienia powziętych przez ten Sąd poważnych wątpliwości.

Tymczasem w niniejszej sprawie zażalenie wniesione przez Spółdzielnię Mieszkaniową należało uznać za niedopuszczalne. Oznacza to brak podstaw do dokonywania jego merytorycznej oceny przez Sąd odwoławczy, a w konsekwencji wyklucza istnienie rzeczywistej potrzeby wyjaśnienia poważnych wątpliwości, ponieważ nie mają one decydującego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy w postępowaniu zażaleniowym, wobec braku związku przyczynowego z mającym zapaść rozstrzygnięciem w sytuacji niedopuszczalności zażalenia.

Przepisy k.p.c. nie regulują w tożsamy sposób kręgu podmiotów czynnie legitymowanych do wniesienia skargi na czynności komornika z kręgiem

uprawnionych do wniesienia zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji zapadłe w następstwie rozstrzygnięcia skargi na czynności komornika.

Z mocy art. 767 § 2 k.p.c. skargę na czynności komornika może złożyć strona, lub inna osoba, której prawa zostały przez czynności komornika naruszone lub zagrożone. G./.../ Spółdzielnia Mieszkaniowa (nie będąca stroną postępowania egzekucyjnego) mogła więc, będąc inną osobą, złożyć skargę na czynności komornika, uznając, że w wyniku zachowania komornika jej prawa jako osoby trzeciej zostały naruszone lub zagrożone.

Odmiennej kwestią jest natomiast ocena dopuszczalności wniesienia przez tę osobę trzecią zażalenia na postanowienie Sądu pierwszej instancji oddalające jej skargę na czynności komornika. Z mocy art. 767⁴ § 1 k.p.c. zażalenie na postanowienie sądu przysługuje w wypadkach wskazanych w ustawie, co oznacza, że przepisy regulujące postępowanie egzekucyjne zawierają odrębną regulację w tym zakresie, o czym stanowią zarówno przepisy ogólnie regulujące postępowanie egzekucyjne (m.in. art. 770 k.p.c.), jak i przepisy dotyczące poszczególnych sposobów egzekucji.

Przy odpowiednim stosowaniu art. 394 § 1 k.p.c. zażalenie przysługuje również na tego rodzaju postanowienie, którego wydanie prowadzi do zakończenia postępowania egzekucyjnego. Zaskarżone przez skarżącą Spółdzielnię zażaleniem postanowienie Sądu pierwszej instancji nie prowadzi jednak do zakończenia postępowania egzekucyjnego, ponieważ rozstrzyga kwestię wpadkową dla toku postępowania egzekucyjnego.

Tymczasem z mocy art. 770 k.p.c. koszty egzekucji, obejmujące również opłaty i wydatki ponoszone w postępowaniu egzekucyjnym, ustala postanowieniem komornik, jeżeli do niego należy prowadzenie egzekucji. Natomiast na postanowienie sądu, nie wyłączając postanowienia sądu rozstrzygającego skargę na czynności komornika w przedmiocie ustalenia kosztów egzekucji, zażalenie z mocy art. 770 zd. 4 k.p.c. przysługuje jedynie stronom oraz komornikowi. Ustawodawca nie uwzględnił więc w art. 770 k.p.c. osób trzecich, tj. innych osób, a więc także legitymowanych z mocy art. 767 § 2 k.p.c. do złożenia skargi na czynności komornika, wśród podmiotów, którym przysługuje zażalenie na

postanowienie sądu. W piśmiennictwie kwalifikuje się przepis art. 770 k.p.c. jako mający charakter regulacji szczególnej, a więc wyłączający dopuszczalność interpretacji w sposób sprzeczny z jego brzmieniem, co w szczególności musi dotyczyć określenia kręgu podmiotów legitymowanych do wniesienia zażalenia na postanowienie Sądu.

Okoliczność, że postanowienia komornika w przedmiocie rozstrzygnięcia o którymkolwiek ze składników kosztów postępowania egzekucyjnego mogą być na ogólnych zasadach zaskarżone skargą na czynności komornika (art. 767 § 1 i § 2 k.p.c.), nie wyklucza szczególnej regulacji zawartej w art. 770 k.p.c., a przewidującej ściśle określony krąg podmiotów legitymowanych do wniesienia zażalenia na postanowienie sądu wydane w wyniku rozpoznania skargi na czynności komornika, który nie obejmuje więc innych osób poza wyraźnie wymienionymi w tym przepisie.

Potwierdzeniem tej ścisłej interpretacji kręgu podmiotów legitymowanych uprawnionych do wniesienia zażalenia jest wyrażone w piśmiennictwie stanowisko, że nawet byłemu zastępcy komornika lub komornikowi, który nie prowadzi już czynności egzekucyjnych, nie przysługuje zażalenie na postanowienie sądu rozstrzygające skargę na czynności komornika w przedmiocie kosztów postępowania egzekucyjnego.

W tej sytuacji, skoro osobie trzeciej, a więc nie będącej stroną postępowania egzekucyjnego, nie przysługuje zażalenie na postanowienie sądu oddalające jej skargę na czynności komornika (polegające na oddaleniu przez komornika wniosku osoby trzeciej o uiszczenie opłaty za udzielenie komornikowi informacji), to rozstrzygnięcie poważnych wątpliwości sądu odwoławczego nie pozostaje w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy w postępowaniu zażaleniowym.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy odmówił udzielenia odpowiedzi na przedstawione mu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne.